

Ajankohtaista ympäristö- ministeriöstä

Ilmanlaadun mittaajatapaaminen, Oulu 13.5.2025
Antti Wemberg

Esityksen sisältö

- Valtion aluehallinnon uudistus
- Yhden luukun palvelut eli YLP -lainsäädäntöhanke
- YLP digi-hankkeiden tilannekatsaus
- Ennakollisen ohjauksen maksullisuus- hanke
- Maatilamittakaavan biokaasulaitokset ja lumen mereen kaatokieltoa koskevat muutokset
- YSL lupamääräysten tarkistamismenettely säädöshankkeen tilanne
- Ampumaratoja koskevat säädöshankkeet
- Eräiden tietojärjestelmäsäännösten kehittämishanke
- Betoniasema-asetuksen muutos
- YVA- ja SOVA asioiden ajankohtaiset
- YVR toimeenpano
- EU-sääntelyn toimeenpano, mm. ilmanlaatudirektiivin muutoksen toimeenpano

Valtion aluehallinnon uudistus

- Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi [HE 13/2025 vp](#)

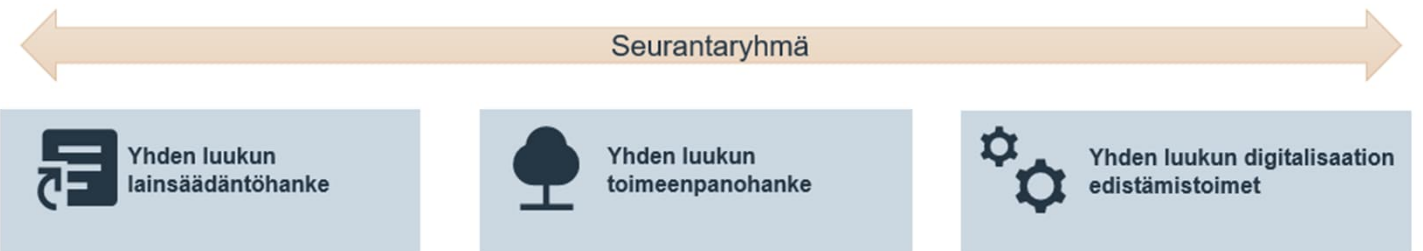
- Ympäristövaliokunnan lausunto [YmVL 4/2025 vp](#), talousvaliokunnan lausunto [TaVL 11/2025 vp](#).
- Perustuslakivaliokunnan asiantuntijakuulemiset 6-7.5. Perustuslakivaliokunnan lausunnon arvioitu valmistuvan toukokuun aikana. Hallintovaliokunnan mietintö valmistuu sen jälkeen.
- Mahdollista saada eduskunnan vastaus kevätistuntokauden aikana.

YLP lainsäädäntöhanke ja HE laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä LVV:ssä

- Lainsäädäntöhankkeen valmistelu eteni samanaikaisesti valtion aluehallinnon uudistuksen kanssa viikolle 11 asti.
- HE eräiden ympäristöasioiden käsittelystä LVV:ssä ("LVV käsittelylaki") HE 41/2025 ja HE uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä HE 42/2025 annettu VN istunnossa 30.4
- HE:t eduskunnan lähetekeskustelussa 6.5 ja ympäristövaliokunnassa 7.5

Yhden luukun palvelujen hankkeen kokonaisuus

YLP/ LVV käsittelylaki HE:n keskeisten ehdotusten päälinjoja

Varmistetaan käsittelyn
yhdenmukaisuus,
sujuvuus ja
ennakoitavuus Lupa- ja
valvontavirastossa

Säädetään
ympäristöllisten lupien
yhteiskäsittelystä
nykyistä laajemmin

Tarjotaan tieto
käsittelyajoista ja
seurataan
määräaikojen
toteutumista

Tuodaan lupa-asioita
koskevia EU-
velvoitteita
kansalliseen
toimintaympäristöön

Tiivistetään YVA-
menettelyn ja
lupamenettelyn
yhteyttä

Huolehditaan
päättöksenteon
asiantuntemuksesta ja
riippumattomuudesta

Tietojärjestelmien kehittäminen osana yhden luukun palvelujen kehittämistä /1

Tavoite: Asiointi tapahtuu keskitetysti ja digitaalisesti yhden ja käyttäjälähtöisen prosessin kautta valtakunnallisen lupa- ja valvontaviraston aloittaessa vuonna 2026

- Asioinnit ohjataan ensisijaisesti Luvat ja valvonta -palveluun
 - Etenkin monilupaisille investointihankkeille (ympäristöluvan, vesiluvan ja luonnonsuojelulain poikkeusten yhteiskäsittely)
 - Määrittelyt ja palvelumuotoilu HE-luonnoksen perusteella, palvelumuotoilussa myös yhden asian asiointi
 - Yhteydet rakennetun ympäristön tietojärjestelmään varmistetaan
- EU-säädösten mukaisen yhteyspisteviranomaisen palvelu ja toiminnot toteutetaan Luvat ja valvonta -palvelussa

Lisäksi

- Ympäristövaikutusten arvioinnin digitalisointia edistetään
- Ympäristönsuojelun tietorakenteita ja yhteentoimivuutta kehitetään

Tietojärjestelmien kehittäminen osana yhden luukun palvelujen kehittämistä /2

Käynnissä olevia kehittämishankkeita

- [VAU-hanke](#): Lupa- ja valvonta-asioiden keskittäminen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV), pääsääntöisesti ”as is” -tilassa minimimuutoksin (VM)
- [YLP-hanke](#): yhden luukun ympäristöllisten palveluiden lainsäädäntö ja digimuutosten toimeenpano
 - Lupien yhteiskäsittely, yhteensovittaminen, yhteyspiste-viranomaisen tehtävät LVV:ssa sekä YVA-menettelyn digitalisaatio
- [Luvat ja valvonta -hanke](#): asiakkaan ja viranomaisasiointien välissä toimivan palvelukerroksen kehittäminen (TEM)
- [YTY-hanke](#): ympäristönsuojelun tietorakenteiden ja yhteentoimivuuden kehittäminen
- [LUVAKE-tuottavuushanke](#) : eLUPA- ja YLVA-palvelukokonaisuuksien toimivuuden ja tuottavuuden parantaminen (YM tuottavuusrahalla)

Yhteiskehittämistä ja yhteensovittamista tarvitaan paljon

Se edellyttää

- asiantuntijoiden toimintamandaattia ja aikaa
- avointa ja jatkuvaa vuorovaikutusta
- realistisia odotuksia; tekemisiä on priorisoitava ja toteutusta jatkettava myös 2026 alun jälkeen

Ennakollisen ohjauksen maksullisuus – hanke (YLP)

- YM asettanut työryhmän (YM, VM, AVI ja ELY) ajalle 1.4. - 30.6.2025
- Tehtävänä täsmentää "LVV käsittelylain" luonnoksen 3 §:ssä tarkoitetun ennakollisen ohjauksen ja yhteistyön tarkempi sisältö.
- Ennakollisen ohjauksen tarve korostuu erit. hankkeissa, joissa edellytetään useampia lupia (yhteiskäsittely-menettely)
- Tarkemman määrittelyn pohjalta työryhmä arvioi, miltä osin tehtävä on valtion maksuperustelaissa tarkoitettu maksullinen suorite ja miltä osin tehtävän on katsottava kuuluvaksi HL:n 8 §:n viranomaisen maksuttoman neuvonnan neuvontavelvoitteen piiriin. Huomioidaan myös YSL:n viranomaisneuvontatehtävä.
- HE:n valmistelu virkatyönä työryhmän esitysten pohjalta

Eläinsuojien biokaasulaitokset ilmoitusmenettelyyn ja lumen merikaatokiello

- HE 189/2024
- Ilmoituksenvaraisen eläinsuojan (esim. 50-299 lypsylehmää) tai sitä pienemmän eläinsuojan yhteyteen perustettavat biokaasulaitokset olisivat jatkossa ilmoitusmenettelyssä.
- Edellytyksenä, että biokaasulaitos käsittelee kyseisen eläinsuojan syötteitä: lantaa, kasviperäistä rehujätettä, maitohuoneen ja eläintenpitotilojen pesuvesiä sekä elintarvikkeeksi kelpaamatonta maitoa. Lisäksi saa käsitellä haitattomasta luonnonaineksesta koostuvaa jätettä, esim. nurmea. Muutos tulee voimaan 1.1.2026.
- Lumen merikaato kielletään. Muutos tulee voimaan 1.5.2028. Kielto koskisi myös lumesta sulatetun, käsittelemättömän veden kaatamista suoraan mereen.

YSL lupamääräysten tarkistamismenettely: säädöshankkeen tilanne

- Taustalla Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaus jaksossa 7.3 ”Luvituksen sujuvuudesta Suomen kilpailuetu” : ”*Mahdollisuutta palauttaa lupamääräyksiin lupien tarkastamisen edellytyksiä tarkastellaan ja tarkastelun pohjalta tehdään tarpeelliset lainsäädäntömuutokset*”.
- Hankkeessa on tarkasteltu lupamääräysten tarkistamismenettelyn palauttamisen mahdollisuutta YSL:iin aiemmin voimassa ollutta säännöstä rajatummassa muodossa (71 §, kumottu lailla 423/2015).
- HE-luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 29.10.–10.12.2024.
- HE-luonnosta on lausuntokierroksen jälkeen muokattu saatu palaute huomioiden. Luonnos on edelleen jatkovalmisteluvaiheessa. Arvioitu HE:n esittelyajankohta on vko 39/2025.

Ampumaradat

- Hallitusohjelmassa kirjaus sujuvoittaa ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä. Hallituksen tavoitteena lisätä ulkoampumaratojen määrää
- Ympäristöministeriön valmistelussa
 - Ampumaratojen ympäristöluvanvaraisuuden rajan nostaminen siirtämällä nykyistä suurempi osa radoista ilmoitusmenettelyyn
 - Lausuntokierroksen (helmi-maaliskuu) palaute melko kriittistä
- Sisäministeriön valmistelussa
 - Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi. *”Tehdään ehdotuksia ampumaratojen ympäristölupaprosessien sujuvoittamiseksi sekä arvioidaan ja toteutetaan lainsäädäntötarpeet, joilla ampumaratojen toiminta turvataan ja uusien ampumaratojen perustamista edistetään”*. Hankkeen toimikausi on syyskuun 2025 loppuun.
 - [YLE uutinen 25.4.2025](#): *”Tarkoituksena on sujuvoittaa käytäntöä eli yhdistää ratojen vaatima ympäristöluvitukset soveltuvien osien ampumalupaan. Siitä vastaisi sisäministeriö, käytännössä Poliisihallitus ... Muutos vaatii uusia pykäläitä ampumaratalakiin ja soveltamisohjeita, jotka hoidetaan asetuksella. Osa pykäläistä on kirjoitettu.”*

Eräiden tietojärjestelmäsäännösten kehittämishanke

- Hanke vireillä YM:ssä virkamiestyönä, lisätietoja [hankeikkunasta](#)
- Hankkeessa tarkastellaan erityisesti YSL ja LSL tietojärjestelmiä koskevan sääntelyn kehittämis- ja täsmennystarpeita. Henkilötietojen suojaan liittyvät kysymykset keskiössä.
- Erityisesti YSL tietojärjestelmää koskevassa sääntelyssä haasteena on, että rekisterinpitovastuut on kirjoitettu yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) vaatimusten noudattamisen näkökulmasta liian yleiseen muotoon; käytännössä rekisterinpitovastuut jäävät epäselviksi, jolloin rekisteröityjen oikeudetkaan eivät toteudu ainakaan riittävän tehokkaasti.
- Pohdinnassa nykyisin säädetyn YSL tietojärjestelmän laajan tietosisällön pilkkominen useammaksi erilliseksi tietovarannoiksi, jotta GDPR:n mukaisista rekisterinpitovastuista olisi mahdollista säätää selkeästi.
- Sääntelyn kehittämis- ja täsmennystyössä huomioidaan aluehallintouudistuksen mukaiset **viranomaisratkaisut**.

Betoniasema-asetuksen muutos

- Valtioneuvoston asetus kiinteän betoniaseman ja betonituotetehtaan ympäristönsuojeluvaatimuksista (858/2018) on tullut sovellettavaksi kaikille betoniasemille ja -tuotetehtaille **1.1.2025**.
- YSL:n muutoslain (437/2017) siirtymäsäännös rekisteröintiin siirtyville: ympäristöluvut tai siihen rinnastettavat päätökset raukeavat, kun asetus tulee sovellettavaksi. Toimivaltainen viranomaisen rekisteröi toiminnan ja ilmoittaa rekisteröinnistä toiminnanharjoittajalle.
 - HUOM: YSL 30 §:n nojalla luvanvaraiset asemat / tuotetehtaat säilyvät luvanvaraisina.
- Asetukseen on valmisteltu syksystä 2024 alkaen muutoksia:
 - Sääntelyn selventäminen siten, että betoniasemalla ja betonituotetehtaalla syntyvää ylijäämäbetonia voidaan murskata osana laitoksen rekisteröitävää toimintaa.
 - Samalla täsmennettäisiin asetuksen sisältämiä mm. pölyn- ja melunrajoittamista koskevia vaatimuksia murskaustoiminnan osalta sekä lisättäisiin ylijäämäbetonin varastointia ja murskaamista koskevien tietojen toimittamista koskevat säännökset (rekisteröinti-ilmoitus, vuosiraportointi).
 - Lisäksi asetuksen 11 §:stä poistettaisiin velvollisuus käsitellä öljyiset hulevedet öljynerottimessa, jos nämä vedet johdetaan umpisäiliöön.
 - Lausuntokierros järjestettiin 14.2.–28.3.2025.
 - Asetusluonnos on jatkovalmistelussa. Tavoitteena esittely VN:n yleisistunnossa kesäkuun alkupuolella.

YVA ja SOVA asioiden ajankohtaiset

- Ismo Pölönen ja Heikki Salonen ovat tehneet selvityksen YM:lle YVA-asiakirjojen laajuudesta ja tarkkuudesta. Selvitys ilmestyy YM raportteja sarjassa kesäkuun alussa.
- YVAN kehittämisen hanke etenee osana YLP-toimeenpanohanketta
 - Huomioidaan YLP-HE:n muutokset, uusi LVV, uudet EU-säädökset (RED III, CRMA, NZIA) ja toimenpiteet YVAN laajuuden ja tarkkuuden suunnan kääntämiseksi paremmalle uralle
 - Päivitetään YVA-yhteysviranomaisen tukiaineisto ja tehdään uusi YVA-opas hankkeesta vastaaville ja muille YVAan osallistuvilla tahoilla
 - Syksyllä YVA-yhteysviranomaisten koulutus ja tapaamiset myös YVAan osallistuvien tahojen kanssa toimintatapojen kehittämisestä
- Päivitetty SOVA-lain mukaisen ympäristöarvioinnin opas julkaistaan toukokuussa. Ympäristöviranomaisen SOVA-ohje päivitetään LVV:n käyttöön.

Ympäristövahinkorahastosta annetun lain (1262/2022) toimeenpano

- Uusi valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, jonka toiminta alkoi 1.1.2025.
- Rahaston korvausten maksamiseen tarkoitettut varat kerätään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajilta vuosittaisilla tai kertaluonteisilla ympäristövahinkomaksuilla.
 - o Kertaluonteisten maksujen kanto on alkanut vuonna 2025, vuosittaisten maksujen kanto toteutetaan ensimmäisen kerran vuonna 2026 maksun kohdistuessa aina edellisenä vuonna harjoitettuun toimintaan.
- Lisäksi rahastosta myönnetään valtion talousarviosta siirrettävän määrärahan puitteissa avustuksia ympäristövahinkojen torjuntaan pelastustoiminnassa käytettävän kaluston hankintoihin. Avustusten ensimmäinen hakuaika päättyy kesäkuun lopussa 2025.
- Rahastoon on saapunut hakemuksia ja tullut useita kyselyitä tilanteista, joissa vastuutaho on tiedossa, mutta hänen maksuvalmiuttaan ei ole todennettu. Rahastosta maksetaan korvauksia vain tilanteissa, joissa vastuutaho on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamissa ja joissa muut korvausten maksamisen edellytykset täyttyvät.

Teollisuuspäästödirektiivin päivitys (IED)

- Muutokset teollisuuspäästödirektiiviin [(EU) 2024/1785] julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 15.7.2024 ([Directive - EU - 2024/1785 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)).
- Lainsäädäntömuutosten tulee saattaa kansalliseen lainsäädäntöön 1.7.2026.
- Direktiivi asettaa EU-tason vähimmäisvaatimukset ympäristölupajärjestelmälle ja Suomessa sen soveltamisalassa on noin 900 laitosta. Direktiivin keskeistä sisältöä ovat toimialakohtaiset parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät (BAT-päätelmät)
- Nykyinen direktiivi on pääosin laitettu täytäntöön ympäristönsuojelulailla (527/2014). Lupa- ja valvontaviranomaiset soveltavat muutoksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi on tarpeen toteuttaa muita muutoksia, mm. tietojärjestelmiin ja nykyisiin ohjeistuksiin.
- EU-tasolla täytäntöönpanon yksityiskohdista päätetään lisäksi lähivuosien aikana lukuisilla täytäntöönpanopäätöksillä, delegoiduilla säädöksellä ja ohjeistuksilla. Tätä työtä tukemaan YM:n on 7.10.2024 nimittänyt seurantaryhmän, jossa on laaja edustus ministeriöistä, viranomaisista ja sidosryhmistä

IED:n kansallinen täytäntöönpano

- Muutetun direktiivin kansallinen täytäntöönpano on käynnistynyt. Ensi vaiheessa on toteutettu lainsäädäntömuutokset, joilla on vaikutusta soveltamisalaan (Vedyn valmistus elektrolyysillä ja jätteenpolton vähimmäisvaatimusten soveltaminen kaasutus- ja nesteytyslaitosten osalta)
- Muiden lainsäädäntömuutosten osalta valmistelu on käynnistynyt virkatyönä ja tullaan toteuttamaan vuoden 2025 aikana.
- Nykyarvion perusteella muut lainsäädäntömuutokset olisivat lausunnolla syksyllä 2025.
- Tiettyjä usean direktiiviin ja asetukseen liittyviä muutoksia (vahingonkorvaukset ja seuraamukset) tarkastella yhdessä näiden kanssa, IED:n osalta ei kuitenkaan oleteta merkittäviä muutoksia suhteessa nykylainsäädäntöön.
- Ohjeistusten osalta päivitystyö toteutetaan vuonna 2026.
- Tietojärjestelmämuutokset pyritään toteuttamaan aikataulun mukaisesti.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2881/2024 ilmanlaadusta ja sen parantamisesta

- Uudistettu ilmanlaatudirektiivi (AQD) tullut voimaan 10.12.2024.
- Kaksi vuotta aikaa saattaa kansalliseen lainsäädäntöön.

Keskeisenä tavoitteena on parantaa ilmanlaatua EU:n alueella merkittävästi jo v. 2030 mennessä -> saavutettaisiin merkittäviä terveys- ja ympäristöhyötyjä

Tiukennetaan
ilmanlaatuvaatimuksia
ja –tavoitteita
lähemmäs WHO:n
suosituksia

Tiukennetaan
ilmanlaadun
seurantavaatimuksia

Tiukempia ja täysin
uusia vaatimuksia
toimeenpanon
varmistamiseksi

Ilmanlaatuvaatimusten ja – tavoitteiden tiukennukset

- Ilman epäpuhtauksien raja-arvoja tiukennetaan kauttaaltaan vuodelle 2030 ja siitä eteenpäin
 - Eräät metallipitoisuuksien tavoitearvot muutetaan raja-arvoiksi vuodesta 2030 lähtien.
- Uutena varoituskynnykset sekä pienhiukkasille että hengitettäville hiukkasille aiempien (SO₂, NO₂ ja otsonin) lisäksi.
- Ilmanlaadun normien kiristyminen seurauksena:
 - Ympäristölupaa voidaan arvioida uudelleen
 - IED ja AQD:n limittyminen kuten tähänkin asti: paikallinen ilmanlaatu huomioidaan ympäristölupamääräyksiä kirjoitettaessa ja tästä johtuen päästöraja-arvot luvassa voivat olla BAT-päätelmiä tiukempia.
 - Uusien raja-arvojen ylittyessä 1.1.2026 – 31.12.2029 kuntien on laadittava ilmanlaadun perusskenaario. Kattavampi toimenpidesuunnitelma eli ns. ”roadmap” pitää laatia, jos skenaario osoittaa, että tavoitteita ei saavuteta 2030 mennessä voimassa olevilla toimenpiteillä.
- Direktiivin toimeenpanon rinnalla YM on käynnistänyt hankkeen ohjeen päivittämiseksi:
 - ”Ilmanlaatu maankäytön suunnittelussa, 2015:2, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus”.

